

Štábní kapitán děl. Karel O k t á b e c:

Výcvik poddůstojníků u jízdního dělostřelectva.

Dosavadní vývoj naší armády probíhal ve znamení postupného zkracování vojenské presenční služby občana-brance, nejprve ze 24 na 18 a později až na 14 měsíců. Výcvikově se odrazila tato snaha v postupném zhušťování výcvikové látky, t. j. v zkracování času vymezeného pro jednotlivá období výcviková, při čemž výcviková látka určená k probrání zůstala tatáž. Toto přílišné zhuštění výcvikové látky vedlo k určité překot-

nosti výcvikové a s ní k velikému napětí a námaze jak instruktorského sboru (hlavně důstojnictva), tak cvičeného nováčka a konečně i k poklesu výsledné výcvikové kvality.

Konečně byla nyní doba presenční služby prodloužena na 24 měsíců. Tato okolnost musí nutně vést k opětné změně ve výcvikové organizaci. Že tato změna nemůže přestat na pouhém prodloužení jednotlivých období výcvikových, je na bílé dni. Myslím, že výcvikovou organizaci je vždy nutno dedukovat z vlastního účelu výcvikového, kterým je dosažení co největší „okamžité brannosti státní“.

Okamžitou státní brannost určuje počet ihned bojově použitelných mužů.¹⁾ Tento počet záleží při dvouleté presenční službě po celý rok z mužstva staršího ročníku a zvyšuje se, při stejném kontingentu obou ročníků, dvojnásobně na onu část roku (počet měsíců), kdy možno bojově zařadit též mužstvo ročníku mladšího. Je proto v zájmu okamžité brannosti, aby bylo možno bojově zařadit mladší ročník co nejdříve.

Vojína je možno bojově zařadit, když si osvojil všechny znalosti, kterých bude v boji potřebovat; nazveme-li onu dobu, než se tak může stát, „výcvikem přípravným“, můžeme říci, že vojína možno bojově zařadit po skončeném výcviku přípravném. V zájmu okamžité brannosti je však nutno, aby tento přípravný výcvik byl proveden co nejrychleji. Ovšem nutno poznamenat, že se tak může stát jen bez újmy na výcvikové kvalitě, poněvadž nekvalitním výsledkem výcvikovým by zde nebylo pomoheno.

Prvním úkolem budoucí výcvikové organizace tudíž bude urychlení přípravného výcviku nováčka při zachování náležitosti jeho kvality.

Dříve uvedenou brannost významně zlepšuje výcviková dokonalost, vyjádřená výcvikovou všestranností.²⁾ Význam výcvikové dokonalosti vystoupí nejjasněji, představíme-li si její ideál, charakterisovaný na př. tím, že by každý jízdní voják mohl v boji stejně dobře zastávat jakoukoli funkci obsluhy nebo funkci poddůstojnickou a naopak. Třebaže takováto dokonalost výcviková není možná, objasňuje přece význam výcvikové dokonalosti hlavně v možnosti okamžitých náhrad za bojové ztráty na důležitějších funkcích bojových.

Tím máme vyznačen též druhý úkol budoucí organizace výcvikové, t. j. výcvikovou dokonalost, jasněji řečeno všestrannost.

Zdůrazňuji však znovu, že výcviková všestrannost okamžitou brannost jen zlepšuje, že ji však nikdy nemůže zvýšit, poněvadž nemůže zvýšit počet měsíců, po který možno do brannosti počítat též mladší odvodní ročník; toho může dosáhnout jen výcviková rychlost. Proto zůstává rychlost přípravného výcviku prvním, kdežto výcviková všestrannost se stává teprve druhým úkolem výcvikové organizace.

¹⁾ Nehledě k nutným zásobám válečného materiálu a stálým kádrům aktivně sloužících vojáků z povolání, t. j. aktivních důstojníků, rotmistrů a déle sloužících poddůstojníků.

²⁾ Aby mi nebylo mylně rozuměno, podotýkám, že zde míněná výcviková dokonalost nemá nic společného s výcvikovou kvalitou nebo jakostí. Na př. jeden kvalitně vycvičený patrač může být jen méně dobrým dělovodem: je-li však druhý kvalitní patrač stejně kvalitním dělovodem, je dokonaleji bojově použitelný a vycvičený než patrač první.

Jestliže jsme logicky dovedli, že urychlení přípravného výcviku vojína, nebo v našem případě poddůstojníka, je prvním úkolem výcvikové organizace, je naší následující úlohou vyhledání hlavních faktorů požadované výcvikové rychlosti.

Hlavním činitelem je zde výcviková specialisace a dalším pak methodičnost nebo systematicčnost výcviku. Je to logické, neboť jistě že dosáhnou rychleji žádoucího výsledku, věnují-li se za stejných jinak okolností a při stejné výcvikové intenzitě výcviku věci, předmětu, funkce jedné, než věnují-li se věcem dvěma; právě tak budu mít rychlejší výsledek, nacvičím-li nejprve potřebný základ a pak teprve věc vyšší, než cvičím-li pěle měle, bez systému nebo metody.

Pro zásadu methodičnosti svědčí též povaha vojenské činnosti a práce vůbec. Vojenská činnost a práce jsou totiž ve svém požadavku na duševní a tělesnou schopnost a zdatnost člověka takovou měrou odlišné od požadavků života civilního, že návyk a přizpůsobení se jim vyžaduje velkého napětí a změny v lidském organismu nováčka. Je zde třeba tělesného trainingu značného stupně a usměrnění duševní činnosti, které nováček nevyžije a neztráví za týden nebo čtrnáct dní, nýbrž za dobu delší. Tuto dobu nelze ovšem jednotně stanovit, poněvadž na ni mají vliv hlavně individuální schopnosti a nadání vojenské. Je jen jasno, že tento řekl bych „vnitřní přerod“ nováčka — tělesný i duševní — jest úplněji překonán za dobu delší. Proto je mnohem prospěšnější, počíná-li vyšší a intenzivní vojenský výcvik nováčka v poddůstojnické škole poněkud později, než tomu je dosud, kdy poddůstojnická škola počíná dnem 2. listopadu neboli pouhé 4 neděle po nastoupení do presenční služby.

Máme-li tudíž na mysli urychlení přípravného výcviku poddůstojníka, musíme tento výcvik organisovat na zásadách specialisace a methodičnosti. V konkrétnějším vyjádření to znamená, že musíme budoucího poddůstojníka cvičit k jedné předem určené poddůstojnické funkci a teprve tehdy, když jsme tomuto výcviku dali dobrý základ výcvikem vojína bez hodnosti (prostého).

Při výcviku vojína k jedné poddůstojnické funkci bude kvalitě jeho výcviku velmi prospěšné, jestliže tuto funkci určíme podle jeho význačných individuálních schopností nebo nadání. To jest opět logické, neboť má-li někdo talent v určitém směru, cvičí se nebo učí v tomto směru nejsnáze, nejlépe a nejrychleji. Ovšem musí zde být dána možnost, aby se zvláštní vojenské nadání vojínovo mohlo projevit anebo aby mohlo být rozpoznáno. To bude u někoho dříve, u někoho později, avšak stálou časovou mez tohoto projevu nebude možno určit nikdy. Zatím můžeme učinit jen ten závěr, že bude prospěšné začít přípravný výcvik poddůstojnický teprve tehdy, až se projeví speciální nadání vojínovo k určité funkci poddůstojnické.

Nutno též stanovit dobu, potřebnou k výcviku budoucího poddůstojníka ve funkcích vojína prostého. Přes to, že se pro budoucí poddůstojnický dorost vybírají vojíni nejinteligentnější a nejschopnější, s kterými možno cvičit rychleji než s vojínem průměrným, není možno délku potřebné doby jednou provždy stanovit. Konečně tato doba bude nás nejvíce zajímat teprve tehdy, nebude-li počátek přípravného výcviku poddůstojnického dorostu záviset na jiných okolnostech, jichž eventuelní změna nebude v naší moci.

Je totiž ještě jeden činitel, na kterém je přípravný poddůstojnický výcvik silně závislý, a to je možnost praktického výcviku v terénu, vzhledem na naše klimatické poměry. Poddůstojník je pouhý praktik; proto třeba teorii v jeho výcviku omezit na nejnútnejší míru, nezbytně nutnou k porozumění a vykonávání jeho funkce, a provádět nejméně polovinu jeho výcviku čistě prakticky a v terénu. V našich krajinách se otvírá terén pro praktický výcvik plně asi v polovici března. Poněvadž pak změna tohoto vlivu není v naší moci, můžeme stanovit 15. březen jako časový střed doby přípravného výcviku poddůstojníka v případě, že nebude nutno tento střed posunout jinak vlivem dvou dříve vzpomenutých faktorů, t. j. času potřebného k rozpoznání individuálních schopností budoucího poddůstojníka a času potřebného k jeho výcviku ve funkcích vojína prostého.

Posledně uvedený čas bude třeba brát v úvahu jen tehdy, kdyby doba výcviku od nástupu nováčků do počátku přípravného výcviku poddůstojnického dorostu nestačila oběma právě dotčeným úkolům. Poněvadž jsme si zatím stanovili jen střed přípravného výcviku poddůstojnického dorostu, nutno znát též jeho délku, abychom mohli stanovit jeho počátek. Délku přípravného výcviku poddůstojnického dorostu nelze dedukovat, nýbrž nutno ji stanovit z praxe. Naše směrnice „Sm-126a“ určují trvání přípravného výcviku poddůstojnického dorostu (poddůstojnická škola) od 2. listopadu do 5. března. Po odpočítání asi 10 dní přerušení poddůstojnické školy po dobu vánočních dovolených jsou to tedy 3 měsíce a 20 dní. Jsem přesvědčen, že by při řečené již specialisaci výcviku poddůstojníků a vhodné úpravě učebné osnovy bylo možno dosíci mnohem uspokojivějších výsledků za pouhé 3 měsíce, které by k danému úkolu plně postačily; zdůrazňuji však, že by nejméně polovinu této doby, tedy 1½ měsíce, musilo být pracováno jen v terénu. — Počítáme-li zásadně s dobou 3 měsíců, spadal by pak počátek výcviku poddůstojníků (poddůstojnické školy) na 1. únor a konec na 30. duben.

Intenzivní výcvik v poddůstojnické škole by tedy začínal až 4 měsíce po nástupu nováčků, za kteroužto dobu by byl vnitřní „přerod“ nováčka ve smyslu vojenském jistě úplněji překonán, nováček lépe tělesně vytrenován, krátce, pro intenzivní poddůstojnický výcvik mnohem lépe připraven než za dosavadní 4 neděle. Kromě toho by byl zároveň již úplně vycvičen ve funkcích a činnosti prostého vojína, kterýžto výcvik by se mohl v poddůstojnické škole omezit na krátké opakování ve formě výcviku v instrukci (budoucího instruktora); tato okolnost také přispívá k možnosti zkrácení poddůstojnické školy na 3 měsíce.

Výhodou tohoto časového umístění školy je též ta okolnost, že výcvik ve škole není přerušován obdobím vánočních dovolených, poněvadž každý rušivý zásah je výcviku neprospěšný.

Z instruktorské praxe víme, že dosáhneme větší výcvikové rychlosti a dokonalosti při menším počtu cvičenců a naopak. Ve snaze využít při výcviku poddůstojnického dorostu i této zkušenosti, omezíme proto počet cvičenců jen na to mužstvo, jehož budoucí funkce skutečně vyžaduje vyššího stupně vojenského výcviku, a vyloučíme ty cvičence, pro jejichž funkci je též stanovena hodnost poddůstojníka, avšak jejichž výcvik je spíše odborně řemeslný, než čistě vojenský. To jsou na př. poddůstojníci specialisté, jako písaři, dělmistři, zbrojíři, sedláři a trubači. Zároveň by bylo dobře vymezit pro tyto funkce hodnost nej-

výše desátníka, kdežto absolventi poddůstojnických škol by mohli dosáhnout hodnosti četaře.

Dosavadní úvahou jsme si zjistili a promyslili různé činitele a jejich význam pro přípravný výcvik poddůstojnického dorostu neboli výcvik v poddůstojnických školách. Na základě těchto činitelů můžeme nyní stanovit hlavní zásady organizace poddůstojnických škol.

1. Škola počíná 1. února a trvá do 30. dubna, t. j. 3 měsíce.
2. Výcvik ve škole se koná ve formě přípravy k určité poddůstojnické funkci, stanovené podle individuálních schopností a nadání frekventantova.
3. Zdokonalení výcviku jeho všestranností (výcvik v ostatních poddůstojnických funkcích) se odsunuje až do druhého služebního roku vojínova nebo poddůstojníkova.
4. Nejméně polovina výcviku se koná zásadně prakticky v terénu.
5. Doba od nástupu nováčků do 1. února je věnována výcviku nováčka ve funkcích prostého vojína, zjištění jeho speciálních schopností pro určitou poddůstojnickou funkci a tělesné i duševní přípravě na intenzivní výcvik v poddůstojnické škole.
6. Omezení počtu frekventantů na ty, jejichž budoucí poddůstojnická funkce skutečně vyžaduje vyššího stupně výcviku čistě vojenského neboli vyloučení těch, jejichž poddůstojnická funkce vyžaduje výcviku spíše řemeslně odborného.
7. U hipomobilního dělostřelectva nutno výcvik frekventantů v jízdě koňmo a vozmo uvést v soulad s potřebou a důležitostí bojovou, t. j. péči o tuto složku výcvikovou náležitě zvýšit.

Protože jsme se doposud snažili každou ze zásad uvedených za 1 až 6 vyvodit z výcvikového účelu a dostatečně ji odůvodnit, musíme tak učinit i při zásadě 7 a věnovat jí tuto úvahu:

Každý boj je kombinací palby a pohybu (manévru), třebaže to v užším slova smyslu platí jen pro pěchotu. Proto také výcvik pohybový, jeho prostředky a způsob jich použití je stejně hodnotný s výcvikem palebným (střeleckým) a nelze ten neb onen proti druhému podceňovat a naopak. U hipomobilního dělostřelectva je prostředkem pohybovým kůň, a proto výcvik na koni a v používání koně je rovnocenný s výcvikem střeleckým. Doposud však je výcvik hipický všeobecně a hlavně u poddůstojnického dorostu podceňován. Proto jsou také oprávněny všeobecné stížnosti, že poddůstojnické školy dodávají bateriím dorost na koni velmi slabě vycvičený. Nelze ani jinak, uvážíme-li, že je hipickému výcviku v poddůstojnické škole věnována jen 1 hodina čtyřikrát týdně, kdežto výcviku střeleckému 4 až 5 hodin denně. Velitelé baterií musí pak dodatečně velmi mnoho času věnovat hipickému výcviku svých absolventů poddůstojnické školy, aby dosáhli alespoň dostatečné bojové upotřebitelnosti jich koňmo. Abychom si ujasnili, v jakém směru zde nutno k nápravě pracovat, analyzujeme poněkud účel hipického výcviku u hipomobilního dělostřelectva:

Cílem výcviku v jízdě koňmo a vozmo u hipomobilního dělostřelectva je pohybová nebo manévrová upotřebitelnost bojová (válečná) toho dělostřelectva. Ta je v zásadě dvoji: samostatná a za vedení. Zásadně samostatně se koňmo pohybují tito poddůstojníci: patrač, poddůstojník spřežení, velitel telefonního družstva, ordonanční poddůstojník a spojky. Zásadně za vedení se koňmo pohybují: dělovodi a poddůstojník pro střelbu, kteří jsou mimo vzácné výjimky koňmo vždy vedeni 1. důstojníkem, resp. velitelem baterie. Je samozřejmé, že k samostatnému používání koně pod sedlem je třeba dokonalejšího jezdce než k používání koně pod jezdcem za vedení jezdcem zkušeným. Vzhledem na systematickост výcvikovou bude snadnějším a tedy prvním cílem hippického výcviku budoucího poddůstojníka dosáhnout onoho stupně výcvikového, kterého je třeba k používání koně za vedení; druhým a těžším jeho cílem bude pak používání koně samostatně. Ideální by bylo, kdyby bylo možno dosáhnout prvního stupně již před počátkem poddůstojnické školy a stupně druhého pak v poddůstojnické škole, a to alespoň v těch funkcích, v kterých je samostatné používání koně bojovou nutností.

Tím jsme si celkově objasnili a odůvodnili zásadu poddůstojnického výcviku uvedenou za 7 a třeba ještě poněkud podrobněji prozkoumat zásadu specialisace. Učiníme tak touto úvahou:

Již jednou jsme uvedli, že boj je pohyb kombinovaný se střelbou. Obojího je třeba, obojí je stejně důležité a obojí směr je ve výcviku i v složení mužstva bojové jednotky obsažen. Složku střeleckou zastupuje všeobecně obsluha děl, složku pohybovou pak mužstvo jízdní. U poddůstojníků je složka střelecká zastoupena funkcemi dělovoda a poddůstojníka pro střelbu, složka pohybová pak funkcemi patrače, poddůstojníka spřežení a ordonančního poddůstojníka.

V těchto dvou složkách je též míněna specialisace výcviku v poddůstojnické škole, poněvadž není možno s výhodou specialisovat do nejzazších důsledků, na př. tak, že by výcvik patrače byl úplně separován od výcviku poddůstojníka spřežení a oba pak od výcviku ordonančního poddůstojníka atd. Na tuto specialisaci není dostatek instruktorského personálu ani jiných prostředků výcvikových a není jí ani třeba. Jednotlivé funkce poddůstojnické jsou totiž výcvikově značně rozlišné jen potud, pokud spadají do různých, v předchozím odstavci uvedených výcvikových směrů nebo skupin; uvnitř těchto směrů jsou si však výcvikově tak blízké a příbuzné, že jejich sloučení ve výcviku je výhodné a úsporné.

Se zřetelem na předchozí odstavce a na úvahy se zásadou uvedenou za 7 spojené můžeme nyní zásadu za 2 (specialisaci) doplnit takto: „Provádí se ve dvou třídách, t. j. ve třídě dělovodů (skupina střelecká — dělovodi a poddůstojníci pro střelbu) a ve třídě patračů (směr pohybový — patrači, poddůstojníci spřežení a ordonanční poddůstojníci).“

Konečně je třeba domyslit, t. j. v jejich důsledcích rozebrat zásadu uvedenou za 6. Doposud byli totiž v poddůstojnických školách cvičeni částečně též budoucí poddůstojníci, jejichž poddůstojnická funkce vyžaduje výcviku spíše řemeslně odborného než čistě bojově vojenského, nebo též bojově vojenského, avšak úplně speciálního. Jsou to: poddůstojníci kulometných družstev, velitelé spojovacích družstev, písaři, trubači, pomocníci dělmistrů, zbrojírů a sedlářů. Poněvadž jsme označili jejich výcvik v pod-

důstojnické škole za školu nepříznivě zatěžující a proto jej z poddůstojnické školy vyloučili, musíme tento výcvik regulovat na jiné basi. Tu usuzuji takto:

a) Z funkcí dříve uvedených není pro funkci poddůstojníků kulometných družstev, písařů a pomocníků dělmistrů, zbrojířů a sedlářů předepsán kůň; proto pohybový nebo hipický výcvik u nich odpadá.

b) Poněvadž jsou tyto funkce svou služební činností čistě speciální, stačil by pro ně ve směru střeleckém úplně onen stupeň výcviku, který se žádá pro časovače a mířiče,³⁾ a mohl by být prováděn sice soustředěně u pluku, avšak v kurse mnohem kratším, než je poddůstojnická škola.

c) Odborný výcvik v těchto funkcích by se mohl konat rovněž soustředěně u velitelství útvarů, a to u poddůstojníků kulometných družstev za vedení důstojníka-absolventa kursů KOPL., u písařů za vedení hospodářské správy pluku a u pomocníků dělmistrů, zbrojířů a sedlářů za vedení zbrojního důstojníka pluku.⁴⁾ Pomocnými instruktory v těchto kursech specialistů, které by počínaly zároveň s poddůstojnickou školou, byli by rotmistři odborníci, jako rotmistr účetní, dělostřelecký mistr, zbrojíř a sedlář.

d) Velitele spojovacích družstev nutno cvičiti kromě speciálně spojovací služby též v jízdě koňmo a vozmo z kozlíku, v orientaci, ve využívání terénu a v zřizování pozorovaten. Nejlépe by bylo, kdyby veškerý tento výcvik provedl velitel spojovací baterie ve zvláštní skupině velitelů spojovacích družstev. Jako pomocné instruktory by měl subalterní důstojníky a spojovací rotmistry své baterie. Druhým možným řešením by byla výcviková účast velitelů spojovacích družstev ve třídě patračů při jízdě koňmo a vozmo z kozlíku, při orientaci, využívání terénu a zřizování pozorovaten, kdežto spojovací službu by cvičili u spojovací baterie; toto řešení bych však nedoporučoval jednak proto, že by zatěžovalo nepříznivě výcvik ve třídě patračů, kde by přibýlo přes 10 žáků, jednak proto, že výcvik velitelů spojovacích družstev pod jedním řídícím (velitelem spojovací baterie) je snazší, racionálnější a má lepší výsledek než výcvik pod dvěma řídícími (velitelem poddůstojnické školy a a velitelem spojovací baterie).

Předpokládejme nyní, že jsme dosavadními úvahami prozkoumali organizační zásady výcviku v poddůstojnických školách tou měrou, že můžeme přikročit k definitivnímu návrhu na organizaci poddůstojnického výcviku u hipomobilního dělostřelectva. Návrh učiníme formou příslušné stati výcvikových směrnic „Sm-26a“.

Výcvik poddůstojníků.

A. Poddůstojnická škola.

Čl. 54. Výcvik poddůstojníků se koná v poddůstojnické škole a prohlubuje se při výcviku jednotek. Předtím se všichni podrobí společnému výcviku, při kterém se cvičí ve všech funkcích prostého vojína a provede se výběr jich pro jednotlivé funkce podle jejich speciálních schopností a nadání.

³⁾ Ovšemže zde není myšlen jen výcvik u děl, nýbrž též ostatní výcvik, jako výcvik velitele stráže a závodčího, velitele hotovosti, výcvik ve velení, výcvik instruktora pro nižší funkce a p.

⁴⁾ U pomocníků dělmistrů, zbrojířů a sedlářů se tak děje již nyní.

Úkolem poddůstojnických škol je vychovat a vycvičit schopné poddůstojníky a dát jim pevný základ pro úkoly bojových funkcí, pro které byli vybráni.

Poddůstojnická škola trvá od 1. února do 30. dubna.

Rozděluje se na 2 třídy, charakterisované jako třída „A“ — dělovodů a třída „B“ — patračů.

Čl. 55. V poddůstojnické škole je třeba cvičit:

1. v třídě „A“ — dělovodů:
 - a) dělovody,
 - b) poddůstojníky pro střelbu;
2. v třídě „B“ — patračů:
 - a) patrače,
 - b) poddůstojníky spřežení,
 - c) ordonanční poddůstojníky.

Čl. 56. Velitele poddůstojnické školy (zásadně jednoho ze zástupců velitelů oddílů, výjimečně jednoho z velitelů baterií), stálé učitele, jakož i ostatní potřebný personál určí velitel vojskového tělesa podle Sm-15, čl. 203. Velitel a stálí učitelé konají službu jen v poddůstojnické škole a vyučují hlavním předmětům. Důstojníci určení vyučovat ostatním předmětům konají tuto službu mimo své normální zařazení. Je výhodné neměnit každoročně cvičitelský personál.

Čl. 57. Velitel setniny určuje budoucí frekventanty pro jednotlivé třídy a funkce.

Zařadí proto do zvláštní skupiny, t. j. při pěším výcviku zvláštní družstvo, při výcviku u děl zvláštní dělo, při jízdě koňmo a vozmo zvláštní, pravděpodobně pokročilejší oddělení a podobně — tolik schopných vojinů, aby měl dostatečný výběr žáků pro poddůstojnickou školu. Při tom přihlíží k tomu, aby měl dostatečný počet poddůstojníků cvičitelů pro nováčky, kteří nejsou československé národnosti. Svěřuje jim občanský výcvik méně pokročilých. Neschopné včas z této skupiny vyloučí a místo nich zařadí do ní z ostatních skupin takové vojiny, kteří po překonání prvních potíží projevíli náležitě schopnosti.

Čl. 58. Počet hodin, přidělených jednotlivým předmětům, nutno pokládat jen za přibližný. Postupuje-li se v některém předmětu rychleji, může se přebývajících hodin použít pro předmět jiný, při němž by snad vytčený počet hodin vzhledem k nutnému pomalejšímu postupu nestačil, anebo k pořádání menších praktických cvičení.

Velitel vojskového tělesa přidělí poddůstojnické škole dostatečný počet děl k výcviku; v naléhavých případech může použít i děl z augmentačních zásob.

Čl. 59. V třetím měsíci trvání školy zúčastní se cvičení velitel vojskového tělesa nebo jeho zástupce, aby nabyl konečného obrazu o theoretických a praktických vědomostech žáků.

Závěrečné zkoušky se nekonají. Učitelé si vedou o žácích poznámky po celou dobu poddůstojnické školy a hodnotí je prostou klasifikací při různých příležitostech. Pořadí žáků je výslednicí těchto poznámek; prostá klasifikace se nezapisuje do II. části osobního záznamu a jest jen k informaci velitele vojskového tělesa.

Čl. 60. Jednotlivým předmětům se bude vyučovat asi v tom poměru, jak uvádí rozsah následujícího rozvrhu:

Čl. 61. Rozsah rozvrhů poddůstojnické školy hipomobilního dělostřelectva:

Pořad. čís.	P ř e d m ě t	Vyučovací hod. tř. „A“		Vyučovací hod. tř. „B“	
		v %	asi	v %	asi
1	Cvičební řád a dělostřelecká nauka	25	136	6	33
2	Pěší výcvik a ostrá střelba z ručních zbraní .	12	66	12	66
3	Nauka o střelbě a pozorování	4	22	6	33
4	Bojový a polní výcvik, úprava terénu a zastírání	6	33	6	33
5	Služební knihy	6	33	6	33
6	Nauka o terénu a čtení map	2	11	6	34
7	Styk a spojení	2	11	6	34
8	Nauka o postrojích	2	11	2	11
9	Boj plynem	2	11	2	11
10	Nauka o ručních zbraních a zvláštních bojových prostředcích	2	11	2	11
11	Jízda koňmo a vozmo, zapřažená poločeta a baterie	26	147	34	179
12	Organisace	2	11	2	11
13	Nauka o koni	1	6	1	6
14	Hospodářská služba a vojenská korespondence	2	11	2	11
15	Zdravověda	1	6	1	6
16	Mravní výchova	1	6	1	6
17	Tělesná výchova	4	22	4	22
Celkem přibližně		100	550	100	550

P o z n á m k a : V únoru a březnu se vyučuje od 8 do 11.30 hodin a od 14 do 16.30 hodin, v dubnu od 7 do 11.30 hodin a od 14 do 16.30 hodin.

Rozsah látky učebních předmětů.

Třída „A“ — dělovodů:

Třída „B“ — patračů:

Cvičební řád a dělostřelecká nauka:

Povinnosti a činnost dělovoda podle Cvičebního řádu příslušné ráže a Cvičebního řádu pro baterie v palebném postavení. Řádné vystupování, velení a dodávání povelů velitele poločety. Opakování funkcí mužstva ve formě instrukce (výcvik instruktorů).

Během tohoto výcviku názvosloví a funkce příslušného materiálu, skládání a rozkládání součástí, u kterých se vyskytují časté závady a které jsou oprávněni sami vymě-

ňovat. Znalost optických přístrojů a jejich orientace, měření úhlů optickými přístroji, základní úlohy z topografie.

Třída „A“ — dělovodů:

nit nebo při jichž opravách pomáhají odborným orgánům.

Udržování a ukládání materiálu a střeliva ve skladišti a v terénu.

Třída „B“ — patračů:

Čištění, konservování a ukládání optických přístrojů.

Pěší výcvik.

Naučit frekventanty jako velitele družstev a čet jasným, řádným a přesným povelům a ráznému vojenskému vystupování před útvarem; výcvik instruktora družstva a čty.

Je nutno u nich vypěstovat vědomí odpovědnosti, vycvičit je v správném disponování a v iniciativním vedení svěřených jim jednotek.

Dokončení výcviku ve střelbě z pušky, výcvik ve střelbě z pistole, z kulometu, ve vrhání ručních granátů a záznamy o střelbě.

Nauka o střelbě a pozorování.

Skryt děla, určení směru a různé způsoby rovnoběžného postavení děl. Určení topografické dálky odhadem a palba dělovodů, která je jediným způsobem střelby vedené samostatně poddůstojníkem, musí být důkladně probrány.

Bezpečnostní vzdálenost, přestřelčnost a různé druhy střelby.

Vedení záznamu dělovodů a poddůstojníků pro střelbu.

Pozorování pozemní, vzdušné a v noci. Pozorovací prostředky. Vyhledávání pozorovatelů, organisace pozorovatelů, jejich druhy a zařízení. Záznamy a pomůcky na pozorovatelně. Služba na pozorovatelně a organisace pozorovací služby v baterii.

Vedení záznamů poddůstojníků pro střelbu.

Bojový a polní výcvik, úprava terénu a zastírání.

Způsob boje pěchoty v útoku a v obraně v rozsahu nutném pro dělostřelectvo, aby se poddůstojníci naučili rozumět boji pěchoty a práci styčných poddůstojníků.

Úprava rozkazů a hlášení, jich dodávání. Pochody: důkladně theoreticky a hlavně prakticky příprava k pochodu, k odchodu a k vyrazení — pochodové výkony a kázeň — ruch pochodu — zastávky — pochody úsilné, noční, za vedra a silného mrazu — přechod mostů — spojení; v tom rozsahu, aby poddůstojník mohl řádně pochopit a provádět svěřenou mu funkci.

Odběr proviantu, píce a oděvu jen v míře nejnutnější.

Úprava terénu a její důležitost v boji. Jak upravuje terén pěchota (stručně: opěrné body, opěrná stanoviště, překážky).

Schůdnost cest a mostů pro dělostřelectvo.

Druhy ubytování — zaujetí ubytovacích míst a zajištění dělostřelectva za ubytování. Ochrana proti letadlům.

Odběr střeliva.

Zajištění za pochodu. Druhy ubytování. Podrobně činnost ubytovatelů — počet ubytovatelů — příprava ubytování, táboření — vyhledávání parkovišť. Zaujetí ubytovacích míst a ochrana proti letadlům.

Třída „A“ — dělovodů:

Úprava palebného stanoviště jednotlivého děla. Kryty v palebném postavení, pro důstojníky, pro mužstvo a pro střelivo. Zařízení baterie pro boj zblízka, zvláště proti tankům.

Maskování, klamně baterie, krytí proti leteckým pozorovatelům. Opatření pro dopravu střeliva a jiných potřeb.

Úprava cest, odklizení překážek.

Třída „B“ — patračů:

Průzkum cest, mostů, brodů atd. Pořízení hlášení a náčrtů. Zdokonalení se v kreslení panoramatických náčrtů a v sestavování hlášení.

Kryty na pozorovatelně a pro telefonní ústřednu. Vybudování pozorovatelů.

Maskování pozorovatelny, krytí proti leteckým pozorovatelům. Opatření pro dopravu proviantu a jiných potřeb.

Služební knihy.

Základní ustanovení branného zákona (B-I), I. a II. záloha, počet cvičení v záloze, doplňování sboru děle sloužících a rotmistřů.

Služební řád (A-I-1 a A-I-2), pokud se týká poddůstojníků. Vojenské kázeňské právo, ustanovení o poddůstojnících. Předpisy pro velitele stráží a hotovostí a o vojenských asistencích důkladně.

Předpis o povyšování mužstva (A-VIII-2) a o dovolených mužstva (A-VIII-1) stručně a přehledně.

Stejnokrokový předpis pro čs. brannou moc (H-VI-4a) přehledně.

Výhody při jízdě železnicí.

Bezpečnostní opatření při ostré střelbě z děl.

Nauka o terénu a čtení map.

Čtení mapy speciální. Měření vzdáleností, určení pochodové doby a čary pochodu. Prakticky orientace s busolou, hodinkami a přírodními znaky.

Náčrty k bojovým hlášením a panoramatický náčrt. Náčrt ubytovatelů.

Styk a spojení:

Pojítka pluku, jejich druhy a stručný popis. Organizace spojení v baterii a v oddíle. Manipulace a kázeň při telefonním styku. Spojení s letony.

Stavba a udržování polního telefonního vedení. Signalisování vlajkami a pažemi, pozorování pomocných pozorovatelů. Spojení s pěchotou. Činnost spojek důkladně a hlavně prakticky v terénu.

Nauka o postrojích.

Jezdecký postroj vz. 99, uzdidla a příslušenství, účel a stručný popis jednotlivých součástí postroje.

Tažné postroje vz. 68. Účel a stručný popis součástek k tahu, spojovacího řemení, uzdidel, součástek zádržných, k nesení oje a příslušenství.

Vozatajský materiál, jeho čištění, konservování a vyměňování součástek v poli.

Praktické sedláni, uzdění, strojení a zapřahání, balení sedla a způsobování postrojů.

Vše jen k doplnění znalostí nabytých v tomto oboru ještě před počátkem školy.

Boj plynem.

Praktická cvičení v plynové komoře. Hlavní zásady boje plynem a obrany proti němu se zřetelem k potřebám dělostřelectva. Individuální a kolektivní obrana lidí a zvířat proti bojovým plynům. Plynový poplach.

(Znalost plynové masky a koňské plynové masky, jakož i cvičení s těmito maskami probrány ještě před počátkem školy u baterií.)

Nauka o ručních zbraních a zvláštních bojových prostředcích.

Pistole vz. 24, osvětlovací pistole, ruční granáty a kulomet „Maxim“ vz. 8/15, popis, závady a střelivo.

Všeobecný přehled o obrněných autech, tancích, vlcích, jich použití, obrana proti nim, charakteristické vlastnosti (D-IX-1a).

(Puška vz. 24, bodák a střelivo probráno již před počátkem školy u baterií.)

Výcvik v zapřažené poločetě:

Třída „A“ — dělovodů:

Třída „B“ — patračů:

Od 15. do 31. března 2 hodiny denně.

Překonávání překážek, znalost způsobu velení a samostatné vedení poločety.

Organisace.

Organisace čs. armády v míru. (Povšechně: aktivní vojsko, zemská vojenská velitelství, sborová a divisní [brig.] velitelství, doplňovací okresní velitelství, kmenové těleso a náhradní těleso.) Rozdělení podle zbraní, jejich úkol. Organisace dělostřelectva podrobně, ostatních zbraní povšechně.

Nauka o koni.

Popis koně (kostra všeobecně), barvy a znaky. Nejčastěji se vyskytující nemoci koně a první pomoc při nich. Otlaky a pohmožděniný a první pomoc při nich. Ošetřování a krmení koně a zacházení s ním ve stáji, při cvičeních a na pochodech. Prohlídky koní. Kování a jeho udržování. Pícniny.

Hospodářská služba a vojenská korespondence.

Organisace hospodářské služby u vojskového tělesa; přehled. Výplata pravidelných a občasných náležitostí mužstva. Odběr u odloučených jednotek. Všeobecná ustanovení o stravování a ubytování. Služební cesty. Peněžní náležitosti a ubytování za manévru a na cvičení. Konservování výstroje. Různé formy služebních hlášení. Kniha raportní, kniha dovolených přes večerku, kniha propustek a záznamy chorých.

Zdravověda.

Větrání, čistota těla a bytu. Pitná voda. Tělesná cvičení. Nakažlivé nemoci a ochrana proti nim. Rozeznávání jednoduchých nemocí za pochodu. První pomoc při zranění, úrazu, úpalu a pod. Zdravotnická služba u setniny, u oddílu a u pluku. Povinnosti mužstva po strážce zdravotní.

Mravní výchova.

Poslání vojska v naší republice. Kterými vlastnostmi se má vyznačovat dobrý poddůstojník? O prostředcích mravní výchovy se zvláštním zřetelem k poddůstojníkům.

Tělesná výchova.

Význam vojenského tělocviku. Tělocvik ranní, základní a polní. Výcvik třeba vést tak, aby žáci mohli být u setnin cvičiteli.

Jízda koňmo a vozmo.

Výcvik v jízdě koňmo a vozmo ze sedla i z kozlíku podle příslušného předpisu.

Měsíc únor.

Třída „A“ — dělovodů:

1½ hodiny denně — 1 hodinu jízda a ½ hodiny ošetřování koní po jízdě, jízda na plné uzdě v oddělení jednotlivě, vedení jednou rukou při dávání povelů a znamení.

Třída „B“ — patračů:

2½ hodiny denně — totéž co třída „A“. Výcvik ve skoku častěji a s většími požadavky než v třídě „A“.

Měsíc březen.

Od 1. do 15. března třikrát týdně jízda vozmo ze sedla — 2½ hodiny denně, 2 hod. jízda vozmo a ½ hod. strojení a zapřahání koní. Frekvenci jsou zařazeni jako jízdni a musí se stejnoměrně střídát. Dvakrát týdně jízda koňmo jako v únoru.

Od 16. do 31. března třikrát týdně výcvik zapřahené poločety 2½ hod. denně — 2 hod. jízdy a ½ hod. zapřahání a ošetření koní. Frekvenci jsou zařazeni jako dělovodi a jízdni a střídají se. Poddůstojníci pro střelbu cvičí tu s třídou „B“.

Od 16. do 31. března třikrát týdně zásadně v terénu 3½ hod. denně. 3 hodiny jízda a ½ hod. ošetření koní. Postupně ježdění v hlídkách až úplně samostatně, spojené s praktickou orientací v terénu, spojovou službou a zpravodajskou činností; využívání terénu při této službě. Poddůstojník spřežení cvičí ob den s třídou „A“.

Od 16. do 31. března dvakrát týdně jízdy koňmo v terénu s požadavky postupně zvyšovanými — překonávání přírodních překážek, pochodové tempo, tempo úsilné, tempo průzkumové, ježdění samostatně spojené s hlášením, zacházení s koněm v terénu, umísťování koní při táboření.

Měsíc duben.

Tříkrát týdně výcvik v baterii — celé dopoledne i s přípravou děl a spřežení a ošetřením koní po příjezdu. Každá baterie dá pro tento výcvik 1 dělo s kompletní obsluhou (kromě dělovoda) staršího ročníku. Frekventanti třídy „A“ jsou zařadění jako dělovodi a jízdní a střídají se: frekventanti třídy „B“ jako poddůstojníci družiny velitele baterie a velitele oddílu a jako velitelé bojových odřadů baterie, event. i odřadů mušketérů a taktéž se v jednotlivých funkcích střídají. Střídání se děje se zřetelem na funkci, ke které byl ten onen frekventant původně určen.

Třída „A“ — dělovodů:

Dvakrát týdně formální výcvik v baterii. Frekventanti jsou zařadění jako dělovodi a jízdní a střídají se. Poddůstojníci pro střelbu jezdí v tyto dny s třídou „B“.

Třída „B“ — patračů:

Dvakrát týdně 2½ hod. jízda koňmo v terénu samostatně — služba zpravodajsko-hlídková, služba spojek atd. Poddůstojníci spřežení cvičí formální výcvik s třídou „A“.

Jako ve všech ostatních předmětech, tak také při jízdě koňmo a vozmo počítá navrhovaná organizace s poněkud rychlejším výcvikem budoucích poddůstojníků ve funkcích prostého vojína (rychlejším než výcvik průměrného vojína obsluhy a jízdního). Počítá též s tím, že poddůstojnický dorost, vybraný pro vyšší poddůstojnické funkce, t. j. poddůstojnické funkce velitelských družin a funkce dělovodů, cvičí jízdu koňmo a vozmo současně s vojíny jízdními. Má-li tudíž baterie nyní normálně od 15. října 2 oddělení jízdních, měla by pak ještě třetí oddělení poddůstojnického dorostu, a to rovněž hned od 15. října. Důvod pro tuto organizační hipického výcviku poddůstojnického je dvojitý: Předně, aby poddůstojník jezdil jak koňmo, tak vozmo zásadně lépe, ale nejméně právě tak dobře jako vojín jízdní (nyní je ovšem tento poměr obrácený), a za druhé, aby byla skutečně dána možnost vybrat z inteligentních vojínů pro budoucí poddůstojníky právě ty, kteří jeví pro jízdu koňmo největší schopnosti, kdežto jezdecky netaentované vojíny ponechat pro funkce poddůstojníků kulometných družstev, mířiče a časovače. Proto musí vojín vybraný a navrhovaný pro poddůstojnickou školu jezdit též vozmo ze sedla a z kozlíku již před počátkem poddůstojnické školy; to se děje v lednu, a to tříkrát týdně; dvakrát týdně cvičí pak dále jízdu koňmo jako dosud. Chce-li a může-li velitel baterie začít s jízdou vozmo u jízdních vojínů také již v lednu, může to kombinovat tak, že jízdní jezdí vozmo v těch dnech, kdy budoucí poddůstojníci mají jízdu koňmo.

B. Výcvik poddůstojníků specialistů.

Jako poddůstojníky specialisty označujeme:

- a) poddůstojníky kulometných družstev,
- b) mířiče,
- c) časovače,
- d) poddůstojníky zdravotnické,
- e) poddůstojníky písaře,
- f) poddůstojníky pomocníky dělmistrů,
- g) poddůstojníky pomocníky zbrojářů,
- h) poddůstojníky pomocníky podkovářů,

- i) poddůstojníky pomocníky sedlářů,
- j) poddůstojníky velitele spojovacích družstev,
- k) poddůstojníky trubače.

Vojini vybraní pro tyto funkce by byli až do počátku poddůstojnické školy cvičeni u baterie ve skupině vojáků vybíraných pro poddůstojnickou školu. Výjimkou jsou velitelé spojovacích družstev, kteří jsou od počátku cvičeni u spojovací baterie ve zvláštní skupině, analogicky jako budoucí žáci poddůstojnické školy, ovšem se zřením k jejich čisté spojovací funkci.

Zároveň se zřízením poddůstojnické školy, t. j. 1. února, zřídí velitel útvaru též speciální kursy pro poddůstojníky specialisty za odborného vedení, a to:

1. kurs pro poddůstojníky kulometných družstev — řídí důstojník absolvent KOPL.,
2. kurs pro poddůstojníky písaře — řídí hospodářská správa,
3. kurs pro pomocníky dělmistrů, zbrojírů a sedlářů — řídí zbrojní důstojník pluku.

Tyto kursy trvají 6 neděl a speciální vyučování v nich je zásadně v hodinách dopoledních.

Výcvik mířičů a časovačů se koná u baterií rovněž v hodinách dopoledních.

Výcvik poddůstojníků zdravotních a pomocníků podkovářů se koná podle Sm 29.

V poddůstojnických znalostech pěšího výcviku, předpisů, čtení map, nauky o ručních zbraních, hospodářské služby a korespondence v rozsahu látky poddůstojnické školy by byli všichni poddůstojníci specialisté cvičeni společně v hodinách odpoledních za řízení důstojníka absolventa kursu KOPL. V ostatních předmětech výcviku byli vycvičeni jako vojini obsluhy již před počátkem kursu. Proto by byl absolvováním uvedených šestinedělních speciálních kursů dopoledních a společného výcviku odpoledního přípravný výcvik poddůstojníků specialistů úplně ukončen.

Výcvik poddůstojníků velitelů spojovacích družstev by musil být u spojovací baterie organizován na týchž zásadách jako výcvik v poddůstojnické škole. Zhruba by se dal načrtnouti asi takto:

1. Podle rozsahu poddůstojnické školy třídy „B“:
 - a) pěší výcvik,
 - b) nauka o pozorování,
 - c) bojový a polní výcvik, úprava terénu a zastírání,
 - d) služební knihy,
 - e) čtení map,
 - f) nauka o postrojích (jen jezdecký a tažný poprsní postroj),
 - g) boj plynem,
 - h) ruční zbraně (jen pistole a osvětlovací pistole),
 - ch) organizace,
 - i) nauka o koni,
 - j) hospodářská služba a vojenská korespondence,
 - k) zdravotní věda,
 - l) mravní výchova,
 - m) tělesná výchova,
 - n) jízda koňmo (jízda vozmo ze sedla se necvičí vůbec, jízdu vozmo z kozlíku cvičili již před poddůstojnickou školou).

2. Místo ostatních předmětů poddůstojnické školy třídy „B“, t. j.:

- a) Cvičební řád a dělostřelecká nauka,
- b) styk a spojení a
- c) v hodinách zbylých z nauky o postrojích, o ručních zbraních a jízdy vozmo ze sedla, což činí dohromady asi 140 hodin, měli by doplnění znalostí ze spojovací služby tak, jak toho funkce velitele spojovacího družstva vyžaduje.

Provádět výcvik velitelů spojovacích družstev v poddůstojnické škole bych nedoporučoval z těch důvodů, které jsem již dříve uvedl.

Při této organizaci přípravného výcviku poddůstojnického by se vypustil čl. 82 až 96 výcvikových směrnic Sm 26a, poněvadž tyto články jsou obsaženy v organizaci školy a v „Rozsahu látky učebních předmětů“. Tím by též sešlo s pokračování společného výcviku po ukončení poddůstojnické školy. Absolventi by se zdokonalovali ve funkcích, v nichž byli vycvičeni, normální službou v těchto funkcích při výcviku v bateriích, v oddíle, v pluku a na závěrečných cvičeních.

Potřebné všestrannosti výcvikové v tom směru, aby absolventi třídy „B“ ovládali dostatečnou měrou též funkce třídy „A“ a naopak, dosáhlo by se částečně již v kurse pro instruktory nováčků po závěrečných cvičeních a pak v druhém roce presenční služby při výcviku v baterii tím, že by se nyní opačně zařadovali. Od začátku po celý rok dobře cvičení poddůstojníci by překonali jakés takés rozdíly hravě a téměř sami. Konečně přihlédneme-li blíže k „Rozsahu látky učebních předmětů“, vidíme, že specialisace není tak pronikavá.

Nutno se ještě zmínit o výcviku orientačních poddůstojníků a trubačů.

Jako orientačního poddůstojníka možno vzít kteréhokoliv absolventa třídy „B“. Je však třeba naučit ho poněkud zacházet se soupravou orientačního důstojníka, jehož má býti pomocníkem a ne jen podkoním.

Trubače, pokud mají být poddůstojníky (oddíloví trubači), možno cvičit v odpoledních hodinách s poddůstojníky specialisty a dopoledne u baterií v jízdě koňmo s jízdními a v troubení společně za vedení plukovního trubače.

Posouzení navržené organizace.

Uvážíme-li nyní navrženou organizaci v jejích důsledcích, uvidíme, že dosahujeme těchto předností proti organizaci dosavadní:

1. Od 1. května může být obou ročníků mužstva bojově dobře použito, poněvadž přípravný výcvik je již u veškerého mužstva ukončen. Dosud tomu tak nebylo, neboť poddůstojnický dorost byl v této době tak pozadu v jízdě koňmo a vozmo za jízdními vojíny a též v terénu byl úplně nevyvycvičen, že musil býti v dubnu, květnu a červnu (a spíše ještě déle) dále intensivně docvičován.

2. Nesrovnatelně lepší výcvik v jízdě koňmo, kterému dává nejen mnohem více času, ale který i mnohem vhodněji přizpůsobuje potřebám bojovým, než tak činila organizace dosavadní.

3. Důkladný výcvik v jízdě vozmo, v zapřažené poločetě a v baterii, který byl při dosavadní organizaci slabý.

4. Mnohem lepší výcviková kvalita, zaručená možností lepšího výběru schopných lidí a dobrou a delší přípravou jich před počátkem školy.

5. Kratší trvání školy.

6. Výcvik není nepříznivě rušen vánočním obdobím.

7. Lepší uspořádání, větší jednoduchost a zlepšení celkového výcvikového systému u útvaru, které nejlépe vynikne následujícím srovnávacím diagramem:

Srovnávací diagram:

Dosud:		Při navržené organizaci:	
1/X	Nástup nováčků	1/X	Nástup nováčků
2/XI	Počátek poddůst. školy	2/XI	
1/XII		1/XII	
1/I		1/I	
1/II		1/II	Počátek poddúst. školy a speciálních kursů
3/III	Konec poddúst. školy počátek speciál. poddúst.	1/III	
1/IV	Výcvik v baterii	15/III	Konec speciálních kursů
30/IV		1/IV	Výcvik v baterii
31/V	Konec speciál. poddúst.	1/V	Konec poddúst. školy

Přípravný výcvik vojinů

Poddůstojnická škola

Písali a trubači

Poddůstojníci specialisté

Specialisace poddúst.

Výcvik v baterii

Přípravný výcvik mužstva

Poddúst. spec.

Poddůstojnická škola

Výcvik v baterii

Z diagramu je patrné, že jsme dosud měli:

1. od 1/X do 2/XI jednu
2. od 2/XI do 1/I čtyři
3. od 1/I do 1/IV tři
4. od 1/IV do 1/VI dvě
5. od 1/VI jednu

neboli v téže době u útvaru 11 složek.

Z diagramu je patrné, že by navržená organizace měla:

1. od 1/X do 1/II jednu
2. od 1/II do 15/III tři
3. od 15/III do 1/V dvě
4. od 1/V jednu

neboli v téže době u útvaru 6 složek.

Dovolené.

Konečně je třeba probrat též otázku dovolených:

Při dřívější dvouleté služební době měl muž čtyřikrát po 7 dnech dovolené, neboli celkem 28 dní dovolené. Měla-li by tato celková výměra vejít v platnost i nyní, pokládal bych za výcvikově výhodnější, kdyby byla rozdělena místo na 4 na 2 díly. Kromě výcvikových výhod by se tím snížil též náklad na dovolené o dvojnásobné jízdné.

První dovolenou by dostal muž v prvním roce služby, druhou v služebním roce druhém. V prvním služebním roce v období vánočním od 23. prosince (v to) do 3. ledna neboli 12 dní. V druhém služebním roce zbytek po skončení přípravného výcviku mužstva mladšího ročníku od 1. května (v to) do 16. května.

Hlavním důvodem pro toto rozdělení dovolených, nehledě k oběma důvodům již výše uvedeným i jiným, jest opět zachování dobré okamžité brannosti státní, t. j. aby ani na jeden den v roce nezůstalo v kasárnách jen mužstvo s neukončeným výcvikem přípravným neboli mužstvo bojově nepoužitelné.

Štábní kapitán děl. Leo J a k u b í č e k:

Technické pokyny pro zastřílení s vysokými rozprasky

V cizích armádách (na př. francouzské) bylo již dávno využito možností, poskytovaných zastřílením vysokými rozprasky, hlavně methodou telemetrickou (s krátké základny). K tomu účelu používají speciálních přístrojů a zvláště cvičeného personálu, tvořícího t. zv. sekci pro střelbu s vysokými rozprasky, postavenou zpravidla u skupiny, a podle potřeby přidělovanou oddílům. Tento způsob zastřílení nebyl u nás dlouho prováděn proto, že nebylo vhodných přístrojů. Teprve r. 1934 rozepsal VÚV. literární soutěž, do níž pojal thema „Zastřílení vysokými rozprasky“. Práce, jejímž autorem byl kpt. děl. RNC. Jaroslav Chyška (viz VR. č. 7 a 8/1935), byla počtána první cenou. V této práci je jednak vysvětlen účel a princip způsobů, jichž možno použít (hlavně metody telemetrické), jednak je v ní podán vědecký důkaz o použitelnosti našich, již zavedených, přístrojů; avšak o podrobných pokynech pro provádění a vyhodnocení těchto střelb v práci pojednáno není. Snad nebude bez užitku, podám-li v tomto článku podrobný přehled všech prací a úkonů s těmito střelbami souvisejících, protože útvary nemají s těmito střelbami dosud dostatečných zkušeností. K úplnému pochopení uvádím vždy příklady skutečně provedených střelb.

I. Podrobný popis jednotlivých prací na stanicích.

K střelbě pomocí vysokých rozprasků je třeba 2 teodolitů vz. 34, ocelového pásma, 2 terčů a pomocného stativu. U každého přístroje je pozorovatel. Mimo to je v ústředně velitel. Tento personál a materiál tvoří t. zv. sekci pro vysoké rozprasky. Jeden z teodolitů je na stanici řídící a druhý na stanici pomocné.

Spojnicí obou stanic budeme nazývat „základnou“ a budeme ji označovat „b“.